

Saulė ir Saulės sistemos planetos

Paruošė Šiaulių Jovaro progimnazijos mokytoja
metodininkė
Erika Bražienė

Kasrytinis Saulės patekėjimas mums toks įprastas reiškinys, kad retai tesusimąstome, kaip iš tikro atrodo mūsų dienos šviesulys.

Įkaitusių dujų kamuolys – bent tiek sugebės pasakyti kiekvienas. Tačiau pasistengus įsigilinti į Saulės paslaptis, galima sužinoti daug paslaptinių, įdomių ir svarbių dalykų.

Pažvelkime į Saulę iš arčiau.

Senovėje žmonės įsivaizdavo, kad žvaigždės pritvirtintos prie didžiulio virš jų galvų esančio tamsaus kupolo.

Žemė yra plokščia, o ją laiko keturi vėžliai.

Saulė kiekvieną rytą į dangų pakyla auksine karieta, traukiama poros žirgų. Pavargusi ir dulkina vakare leidžiasi į jūrą, valtele persikelia požeminėmis mariomis į rytus.

Saulė - lietuvių dienos šviesos deivė.

Kas yra saulė?

Saulė yra žvaigždė, sudaryta iš nepaprastai karštų dujų.

Saulė – vienintelis Saulės sistemos kūnas, kuris spinduliuoja šviesą. Visi kiti tos sistemos kūnai itk atspindi jos šviesą.

Saulė yra didesnė už visus kitus dangaus kūnus. Ji daugiau kaip 100 kartų didesnė už žemę.

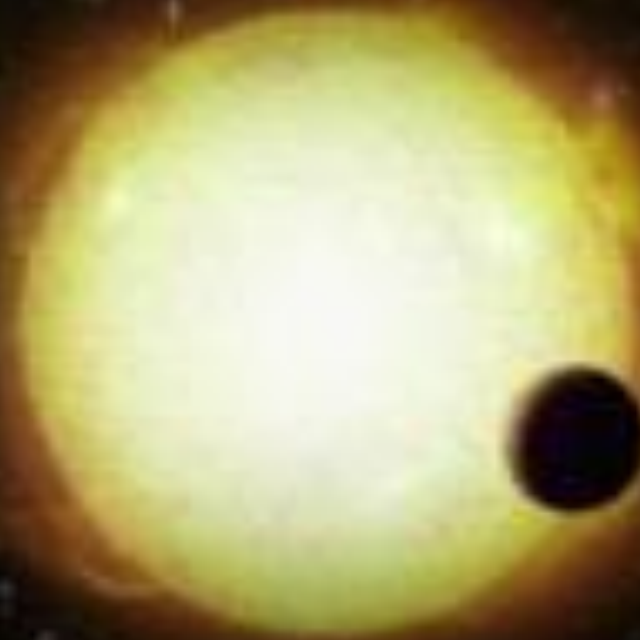
Ar toli Saulė?

Jeigu kosmose galėtų sklisti garsas, aidas nuo Saulės grįžtų tik po 28,5 metų.

Automobiliu iki Saulės nesustojant važiuotume 115 metų.

O štai šviesos spindulys šį nuotolį įveikia per 8 min. ir 19 sekundžių.

Koks Saulės dydis?

Paruošė Šiaulių Jovaro progimnazijos mokytoja metodininkė
Erika Bražienė

Saulės skersmenyje būtų galima eilute išrikiuoti 109 Žemės arba 400 Mėnulio dydžio rutulių. Apjuosti jai per pusiaują reiktų 4 372 544 km ilgio juostos.

Saulės masė yra 750 kartų didesnė už visos likusios Saulės sistemos masę (planetų, asteroidų, kometų).

Saulės užtemimas

Saulės užtemimai vyksta kas 2 – 5 m. 2006 m. Kovo 29d. 13 – 15 val. Įvyks pilnas Saulės užtemimas. Tačiau Lietuvoje mes matysime tik dalinį užtemimą.

Paruošė Šiaulių Jovaro progimnazijos mokytoja metodininkė
Erika Bražienė

Vaivoryštė atsiranda dėl to, kad lietaus lašai atspindi Saulės šviesą.

Paruošė Šiaulių Jovaro progimnazijos mokytoja metodininkė
Erika Bražienė

Saulės sistema

Saulės sistemą sudaro viena žvaigždė Saulė, devynios planetos ir įvairūs kiti mažesni kūnai.

Pirmąją planetų grupę sudaro mažos planetos – Merkurijus, Venera, Žemė, Marsas.

Antroje – Jupiteris, Saturnas, Uranas, Neptūnas, Plutonas.

Koks yra Merkurijus?

Jis skrieja arčiausiai Saulės.

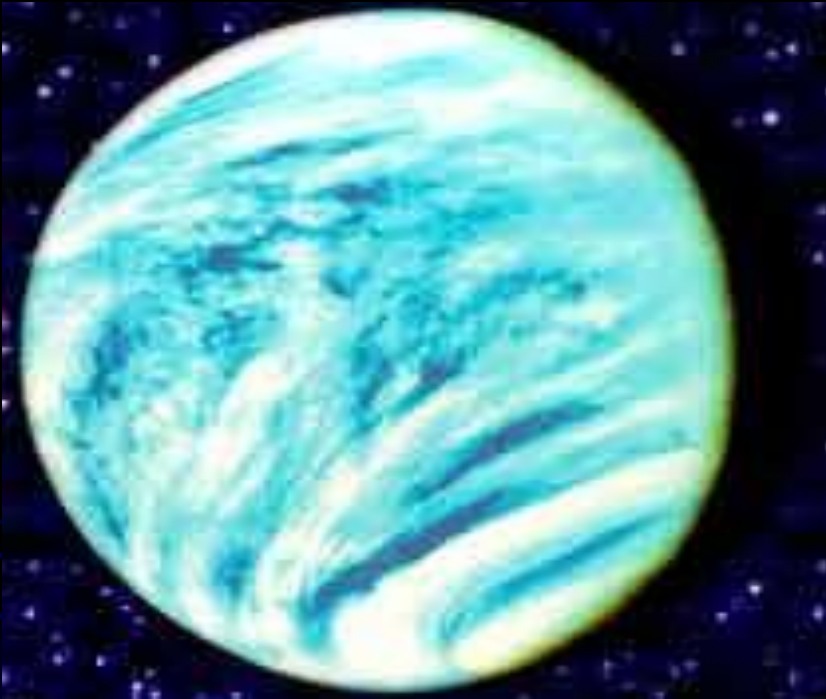
Yra mažas.

Vos didesnis už mėnulį.

Paviršius labai nelygus.

Jame pilna kraterių ir kalnų.

Kokia yra Venera?

Antroji pagal atstumą nuo Saulės planeta yra Venera.

Lietuviai ją laikė Saulės dukromis Vakarine ir Aušrine.

Veneros paviršius nelygus, nusėtas uolienų luitais.

Venera — sausa ir karšta dykuma.

Žemė

Žemė yra didžiausia ir spalvingiausia tarp vidinių planetų.

Tai vienintelė Saulės sistemos planeta, kurioje egzistuoja gyvybė.

Marsas

Marsas yra ketvirtoji Saulės sistemos planeta.

Aukštaičiai ją vadino Saulės dukra Žiezdre.

Marso paviršius primena Mėnulį, tik yra daug įvairesnis: kalnuotas su ryškiais ugnikalnių pėdsakais, jame gausu plutos lūžių, kraterių.

Paviršiuje nėra vandens, bet yra ledynai. Turi du palydovus.

Jupiteris

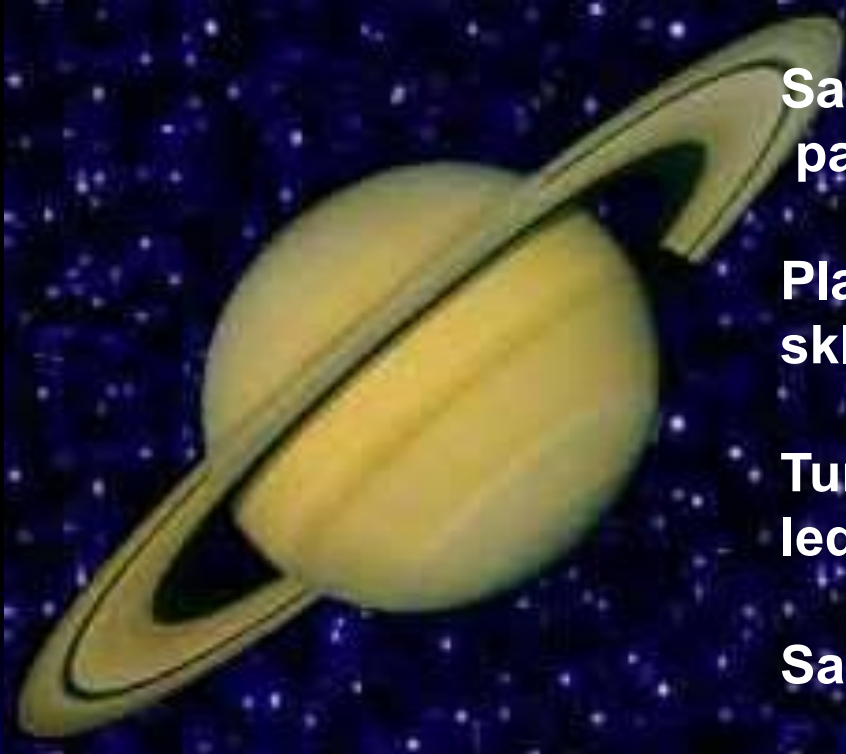
Jupiteris — pati didžiausia Saulės sistemos planeta.

Turi 16 palydovų. Kelionė iš žemės į Jupiterį trunka 2 metus.

Jupiteris atrodo gelsvai ir rudai dryžuotas.

Jupiterio paviršius skystas ir ant jo negalima nusileisti.

Saturnas

Saturnas, kaip ir Jupiteris, neturi kieto paviršiaus.

Planeta plika akimi dangaus skliaute matoma kaip gelsva žvaigždė.

Turi žiedų sistemą, kurie sudaryti iš ledo gabalėlių.

Saturnas turi 17 palydovų.

Uranas

Uranas — septintoji Saulės sistemos planeta milžinė.

Uranas turi 11 plonų žiedų.

Jį matome kaip žalsvą skritulį.

Planetoje labai žema temperatūra.

Aplink jį skrieja 15 palydovų.

Neptūnas

Neptūnas - aštuntoji, Saulės sistemos planeta.

Aplink Neptūną skrieja 8 palydovai.

Planeta turi penkis iš Žemės nematomus žiedus .

Plutonas

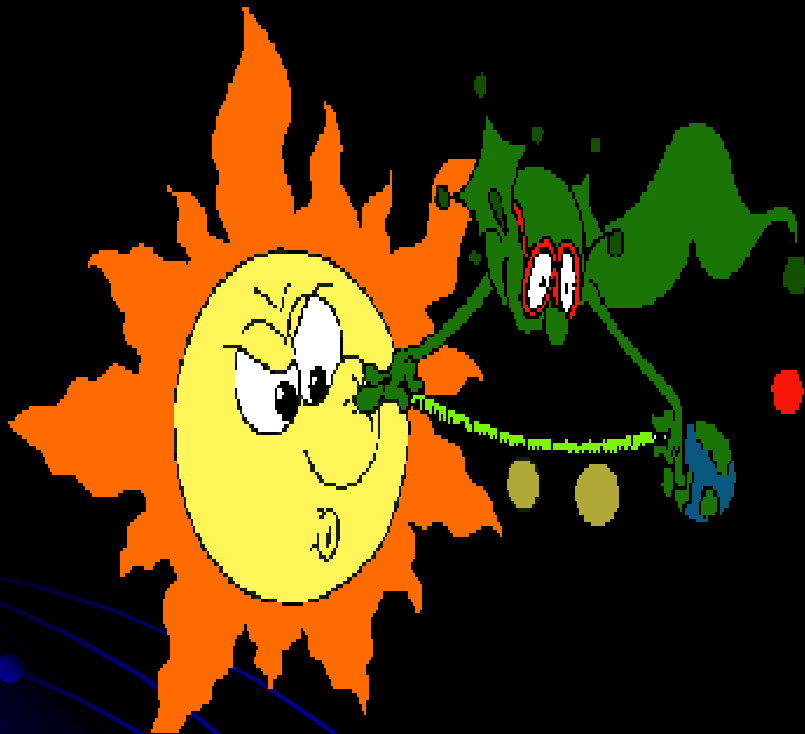
Mažutis Plutonas yra iš visų planetų keisčiausias.

Jis yra labai sušalęs.

Planetą sudaro uolienos ir ledas.

Turi vieną palydovą.

Planetų atstumas nuo Saulės

1sv= 150000000 km

Merkurijus	0,38 sv
Venera	0,72 sv
Žemė	1,00 sv
Marsas	1,52 sv
Jupiteris	5,20 sv
Saturnas	9,55 sv
Uranas	19,22 sv
Neptūnas	30,11 sv
Plutonas	39,54 sv

Kokia planetų temperatūra?

Žemė	-88°C - +55°C	
Marsas	- 125°C - +0°C	
Merkurijus	- 180°C	
Venera	+470°C	
Jupiteris	- 130°C	
Saturnas	- 130°C	
Uranas	-210°C	
Neptūnas	- 215°C	
Plutonas	- 215°C	

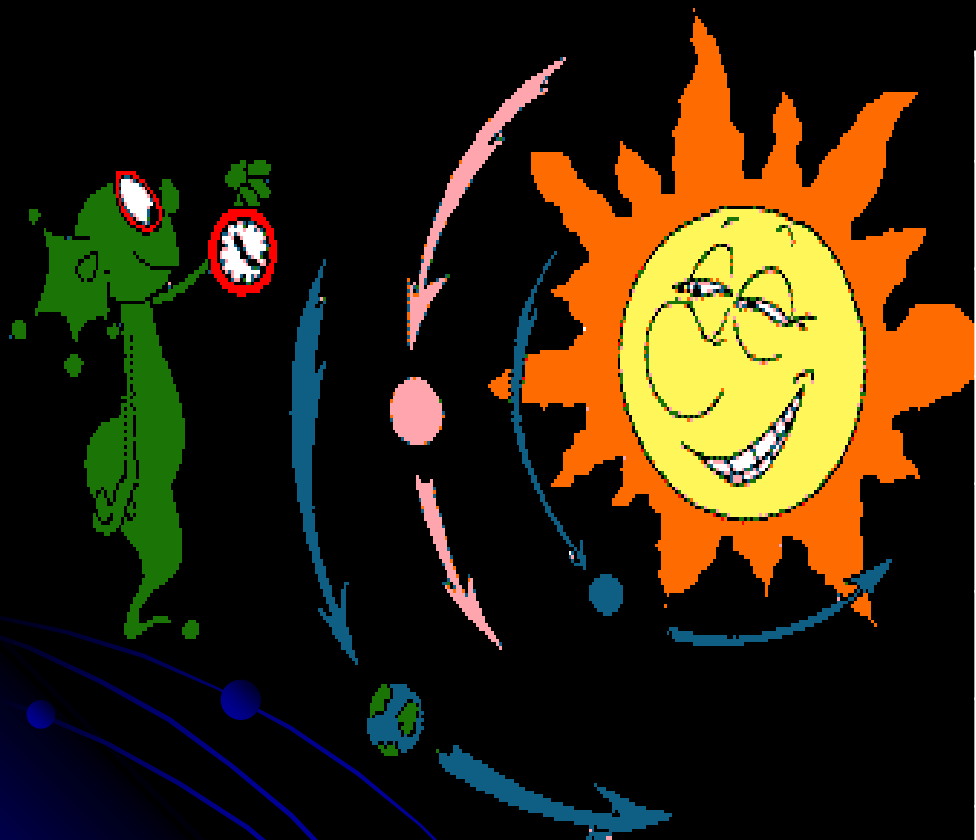

Apsisuka apie savo ašį

Merkurijus	59 dienas	Jupiteris	10 val.
Venera	243 dienas	Saturnas	11 val.
Žemė	24 val.	Uranas	17 val.
Marsas	24 val.	Neptūnas	16 val.
		Plutonas	6,4 dienas

Per kiek laiko planeta apsisuka aplink Saulę?

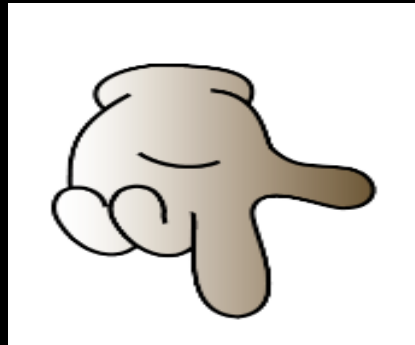

Merkurijus	88 dienas
Venera	255 dienas
Žemė	1 metus(365)
Marsas	1,9 metų
Jupiteris	11,9 metų
Saturnas	29,5 metų
Uranas	84 metus
Neptūnas	164,8 metų
Plutonas	248,7 metų

Įsivertink darbą pamokoje

Puiku viską
supratau

Dar reikia pasimokyti

Nieko nesupratau